

19.1.2021

Danish Students Abroads

udspil til en international strategi for uddannelse

Danmark er det eneste land i EU uden en samlet strategi for danske studerendes udgående mobilitet – altså mål for hvor mange, hvem, og hvorhen danske studerende skal til i udlandet. Som et lille land med globalt udsyn og afhængighed er det dog vigtigt, at Danmark satser strategisk på, at studerende opnår efterspurgte internationale kompetencer. Ikke et fåtal som i dag, men den brede masse. Ifølge de seneste tal fra OECD er det kun 12% af de danske studerende, der tager på udveksling, og kun 2% er indskrevet på en hel uddannelse i udlandet.

Danish Students Abroad har udarbejdet 10 punkter, som bør adresseres i sådan en strategi for at gøre det lettere og mere oplagt som dansker at tage til udlandet og studere – og at komme hjem igen bagefter. Men før disse 10 punkter kan bidrage til at forbedre danske udlandsstuderendes vilkår, skal det besluttes, at Danmark skal have en samlet strategi. Lande, som vi ofte sammenligner os med såsom Norge og Sverige, har én – hvorfor ikke os?

1. Alle skal have mulighed for et udlandsophold under uddannelsen

Alle skal have lige ret til at vælge egen uddannelse og uddannelsessted. At studere i udlandet skal være en reel mulighed for alle uafhængig af baggrund, valg af karriere og valg af dansk uddannelsessted. Udlandsstuderende skal reflektere mangfoldigheden i det danske samfund. Det er langt fra tilfældet i dag. Lige ret til udlandsstudier kræver forbedret rådgivning og oplysning på alle danske uddannelsesinstitutioner, mere fleksibilitet i uddannelsessystemet samt stærkere økonomiske rammevilkår, der gør det muligt at dække udenlandske studiegebyrer. Alt dette skal gælde på tværs af erhvervsfaglige og akademiske uddannelser. Målet bør være, at 50% af danske studerende har taget en hel eller del af deres uddannelse i udlandet.

2. Opret en statsstøttet organisation til rådgivning om uddannelse i udlandet

Manglen på information og rådgivning fungerer i dag som en enorm barriere for unge, der ønsker at studere i udlandet. Studievejledere på de danske institutioner sidder sjældent inde med de nødvendige ressourcer til at kunne vejlede om et bredt udsnit af mulighederne i

udlandet, og det bliver derfor meget vilkårligt, om de studerende kan få hjælp til at komme afsted. Dette skævvrider adgangen til udlandsmuligheder. Med [norsk forbillede](#) bør Danmark derfor oprette en central, uafhængig organisation under Uddannelses- og Forskningsministeriet, der har til formål at oplyse og vejlede danske studerende om udlandsophold samt skabe understøttende fællesskaber for danske unge i udlandet.

En statsstøttet organisation ville også kunne hjælpe danske udlandsstuderende, der ønsker at få anerkendt deres uddannelse, så de kan vende tilbage til det danske arbejdsmarked. Den eksisterende vejledning på området kan virke meget uoverskuelig, uigennemsigtig og er ofte kun er på engelsk. Manglen på vejledning betyder også, at nogle unge vælger en udenlandsk uddannelse uden at være klar over, at det ikke altid efterfølgende er muligt at starte en karriere i Danmark.

3. **Tildel SU på lige vilkår med danske uddannelser**

På danske videregående uddannelser råder studerende over 70 SU-klip, som de efter behov kan få udbetalt til knap 6 års fuldtidsstudier. Dette giver studerende fleksibilitet til at sammensætte individuelt relevante studieforløb og giver et sikkerhedsnet i tilfælde af forsinkelse under studieforløbet. Men i dag gælder der ikke lige vilkår for danske studerende i udlandet, da studerende kun har 48 SU-klip til rådighed uden for Norden. Det skaber et finansieringsproblem, der begrænser danske studerendes muligheder for at rejse ud og færdiggøre deres studier i udlandet, da det for de fleste tager i alt 5 år at opnå en kandidatgrad. I forvejen er udlandsstudier ofte forbundet med store økonomiske udgifter til f.eks. studiegebyrer og sundhedsforsikring. Derfor skal adgangen til SU ligestilles. Retten til SU i udlandet skal udvides fra 4 til 6 år. Hertil skal 4-årige bachelorer være SU-berettigede i alle fire år. Dette er allerede tilfældet i Skotland, men gælder ikke for bl.a. USA og Canada.

4. **Udvid udlandsstipendieordningen til bachelorniveau**

Det er i dag muligt for studerende at modtage tilskud fra staten til at dække studiegebyrer på kandidatuddannelser i udlandet. Beløbet svarer til det, som det ville koste at have de studerende gående på danske institutioner. Dette udlandsstipendium er en effektiv mekanisme til at øge antallet af studerende, der gennemfører en fuld uddannelse i udlandet, da det letter finansieringsbyrden signifikant. Danmark bør udvide denne ordning til at gælde på bachelorniveau, hvor der i dag er stærkt begrænset adgang til finansiering gennem legater. Dette vil særligt udvide muligheden for udlandsstudier for studerende uden stærk økonomisk

baggrund og er derfor en vigtig forudsætning for punkt 1 om at give alle mulighed for udlandsophold.

5. **Tilbyd sprogstipendium til ikke-engelsksprogede uddannelser**

Vi skal sikre, at vores internationaliseringsstrategi ikke blot bliver en angloficering. Flere danske studerende skal på udlandsophold i ikke-engelsksprogede lande. Danske unge med ambitioner om at læse en ikke-engelsksproget uddannelse i udlandet skal kunne få støtte til relevante sprogstudier, inden de begynder deres uddannelse. Efter [norsk forbillede](#) skal unge kunne søge økonomisk støtte, enten som stipendium, lån eller en kombination af disse, som skal benyttes på sprogstudier i det fremmedsprog, de har ambitioner om at tage en hel uddannelse i. Forudsætningen for støtte kan f.eks. være, at sprogkurset skal være intensivt og foregå på et universitet eller en offentligt anerkendt sprogskole, at sprogkurset skal afsluttes med en adgangsgivende sprogprøve, samt at den pågældende studerende begynder sit studium i udlandet senest to år efter sprogprøven.

6. **Gør fagkravene mere fleksible**

Studerende, der har taget en hel bachelor i udlandet, skal have bedre mulighed for at søge ind på en dansk kandidat, der ikke overlapper direkte med det fagområde, de har beskæftiget sig med på bachelorniveau. Dette gælder også kandidatuddannelser, hvor den studerende ikke direkte opfylder de stringente fagkrav, men har det nødvendige akademiske fundament til at tage uddannelsen. Hertil skal studerende på danske universiteter have bedre mulighed for at tage udvekslingsophold på universiteter, der ikke tilbyder fag, der en-til-en svarer til de danske tilbud. I dag har f.eks. studerende med en gymnasierettet profil svært ved at få udveksling til at passe ind i deres studieforløb på grund af de mange obligatoriske kurser. Bedre muligheder for at sammensætte studier både i Danmark og udlandet vil skabe større diversitet i studiemiljøerne og give de studerende en bredere kompetenceprofil.

7. **Øg transparens vedrørende meritoverførsel**

Når studerende har læst en hel eller en del af deres uddannelse uden for Danmark, er der ofte komplikationer ved at få overført merit til danske studier. Processen kan være uklar for den studerende, der søger merit, og mange studerende ender med ikke at få merit for hele eller dele af deres uddannelse, på trods af at fagkravene for meritoverførsel er blevet mødt ved første øjekast. Dette gør det svært for danske udlandsstuderende, der har taget en hel uddannelse i udlandet at fortsætte deres uddannelse i Danmark. Problemer med meritoverførsel kan

derudover føre til, at studerende ikke kan færdiggøre deres studier på normeret tid, da de bliver nødt til at tage ekstra fag. Derfor bør der etableres proceskrav til meritoverførsler, hvor studienævnet skal redegøre for den nuværende praksis samt altid lade tvivlen komme den studerende til gode. Dette vil skabe bedre transparens for de studerende.

8. **Lav konkret og overskuelig ordning for udlandsstuderendes ud- og hjemflytning**

Reglerne for flytning til udlandet er for mange studerende uigennemskuelige. I dag skal studerende, der rejser ud i længere perioder, selv finde hoved og hale i et overlappende regelsæt på tværs af mange forskellige myndigheder. Dette omhandler f.eks. skattepligt og retten til sociale ydelser i Danmark. Det skaber ulige vilkår, da selv offentlige myndigheder i mange tilfælde ikke kan hjælpe tilstrækkeligt, hvilket fører til, at nogle udnytter smuthullerne i lovgivningen. Det er derfor nødvendigt med en konkret ordning for udrejse specifikt for udlandsstuderende for at sikre, at de lettere kommer ud og hjem igen på lige og transparente vilkår.

9. **Øremærk pladser på danske kandidatuddannelser til studerende, der ikke er dækket af retskravet**

Danske studerende med en udenlandsk bachelor ender pga. retskravet bagerst i køen, når de søger ind på en dansk kandidatuddannelse. På trods af gode akademiske resultater fra anerkendte udenlandske uddannelsesinstitutioner er det nemlig ikke sikkert, at de kan vende hjem til Danmark og fortsætte deres studier, da kandidatpladserne først og fremmest skal gå til studerende med retskrav. Retskravet skaber en sikkerhed for mange danske studerende, men kan være et benspænd for danske udlandsstuderende, der gerne vil vende hjem. Derfor bør man på alle uddannelser øremærke pladser til studerende, der ikke er dækket af retskravet.

10. **Skab kontakt mellem danske udlandsstuderende og det danske arbejdsmarked**

Danske studerende med udlandserfaring udgør et vigtigt potentiale for danske virksomheder, da de bl.a. kan bidrage med et internationalt netværk, nye måder at tænke på og stærke sprogkundskaber. Disse studerende vil have dørene åbne på et globalt plan, og Danmark bør derfor sikre, at danske udlandsstuderende har gode muligheder for at vende hjem til det danske arbejdsmarked, så vi ikke går glip af deres evner. For at bygge bro mellem uddannelser i udlandet og danske arbejdspladser bør man satse på en aktiv rekruttering af danske udlandsstuderende f.eks. gennem særlige karrieremesser eller målrettede praktikforløb i danske virksomheder.